

Formování světa

Texty na tento týden:

Gn 1,1–13; Iz 45,18; 55,11; Ž 139,11.12; Zj 22,5; 2Pt 3,3–5

Základní verš

„Toto praví Hospodin, stvořitel nebe, onen Bůh, jenž vytvořil zemi, jenž ji učinil, ten, jenž ji upevnil na pilířích; nestvořil ji, aby byla pustá, vytvořil ji k obývání: ‚Já jsem Hospodin a jiného už není.‘“ (Iz 45,18)

Mnoho vědců udivuje, jak je svět uzpůsobený pro to, aby na něm mohly existovat živé organizmy – včetně člověka. To je však zcela v souladu s biblickým záznamem, kde od prvních řádků můžeme sledovat, že náš svět má smysl a plán. Na začátku byla nezformovaná a prázdná planeta. Bůh první tři dny svět utvářel, aby na něm mohly pobývat živé organizmy. Další tři dny pak jimi svět naplňoval. V lekci na tento týden se budeme zabývat prvními třemi dny stvořitelského týdne.

Někteří vědci oponují myšlence, že by Bůh „vnutil“ přírodě nějaký smysl. Argumentují tím, že Bůh pouze dovolil, aby se hmotný svět rozvíjel přirozenými procesy, které jsou mu vlastní. Tento názor zastávají obhájci tzv. teistické evoluce. Toto přesvědčení však není v souladu s Písmem. Vesmír nemá svou vlastní vůli. Stvoření nemůže být nezávislé na Bohu. Svět je místo, kde Bůh chce prokazovat svou lásku k bytostem, jež stvořil.

Pustá a prázdná

¹Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. ²Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůní byla tma. Ale nad vodami vznášel se duch Boží. (Gn 1,1.2)

Toto praví Hospodin, stvořitel nebe, onen Bůh, jenž vytvořil zemi, jenž ji učinil, ten, jenž ji upevnil na pilířích; nestvořil ji, aby byla pustá, vytvořil ji k obývání: „Já jsem Hospodin a jiného už není.“ (Iz 45,18)

Osobní studium

Bible hned na začátku přináší příběh stvoření a začíná konstatováním, že Bůh vytvořil nebe a zemi. Pak následuje popis stavu, ve kterém se svět nacházel před tím, než jej Bůh začal připravovat na osídlení. Na začátku příběhu existovala planeta, která byla nezformovaná, pustá a prázdná. Další verše popisují, jak Bůh tvořil svět tak, aby byl obyvatelný – připravený na naplnění živými stvořeními. Text přesně neříká, kdy byla země a voda na ní utvořena. Dozvídáme se jen to, že svět nebyl vhodný pro život. Svět se stal obyvatelným jen proto, že Boží činnost měla nějaký cíl.

Když Bůh na počátku utvořil zemi, nebyla obyvatelná. Bible neobsahuje žádné informace o časovém období mezi původním stvořením hmotné země a stvořením neživé i živé přírody. Nevíme tedy, jak dlouho trval stav, jenž je popsán v Gn 1,1.2 – tedy dokud nezazněla Boží slova: „Bud' světlo!“ (Gn 1,3). Někteří odborníci se domnívají, že tyto dvě události po sobě následují téměř okamžitě, jiní pak předpokládají, že mezi nimi proběhlo dlouhé časové období.

Nejčestnější je přiznání, že nevíme, jak to vlastně bylo. V Bibli tato informace není uvedena, není pokládána za důležitou. Bez ohledu na to, která verze je historicky pravdivá, je jasné, že zemská hmota byla vytvořena Bohem a potom – v čase, který si vybral – Bůh vytvořil prostředí vhodné pro život. Důležité je, že Hospodin nebyl závislý na nějaké prapůvodní hmotě, bez které by nebyl schopen tvořit. Písmo zdůrazňuje, že Bůh použil při stvoření to, co předtím sám utvořil – něco, co bylo v původním stavu „pusté“. Potom prostřednictvím moci svého slova vytvořil obyvatelný svět. První dva verše v Bibli nám tedy poskytují informaci o tom, že Bůh je Stvořitel, který vytvořil vše, co existuje. Při stvoření nebyl odkázán na něco, co by již existovalo. Bůh je absolutní Stvořitel, původce všeho (J 1,3).

Aplikace

Při sledování barevných fotografií z hlubin vesmíru, které vědci zhotovují pomocí důmyslných astronomických zařízení, žasneme nad mohutností, barevností a krásou vzdálených světů. Zároveň si můžeme jen představovat jedinečnost a kreativnost Boha, který vše stvořil. Tentýž Bůh, který dal formu a obsah celému vesmíru, je připraven proměnit a naplnit i tvůj život – navzdory lidské malosti a zdánlivé bezvýznamnosti (Ž 8,4–9). To je nádherné zaslíbení. Pozvi Boha ještě dnes, aby začal ve tvém životě tvořit něco nového.

Bud' světlo!

³I řekl Bůh: „Bud' světlo!“ A bylo světlo. ⁴Viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy. ⁵Světlo nazval Bůh dnem a tmu nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první. (Gn 1,3–5)

¹¹Kdybych řekl: Snad mě přikryje tma, i noc kolem mne se stane světlem. ¹²Žádná tma pro tebe není temná: noc jako den svítí, temnota je jako světlo. (Ž 139,11.12)

Noci tam již nebude a nebudou potřebovat světlo lampy ani světlo slunce, neboť Pán Bůh bude jejich světlem a budou s ním kralovat na věky věků. (Zj 22,5)

Osobní studium

Verše v Gn 1,3–5 obsahují několik zajímavých informací a souvislostí.

- 1) Světlo se objevilo jako odpověď na Boží příkaz. Boží slovo má moc tvořit a ovlivňovat existující svět.
- 2) Světlo bylo „dobré“. Text uvádí zajímavou skutečnost – Bůh „viděl, že světlo je dobré“. Copak Bůh nevidí vše? Ve 4. verši je kladen důraz na to, že světlo, které Bůh stvořil, bylo dobré – i v Božích očích.
- 3) Bůh oddělil světlo od tmy. On je pánem nad světlem i tmou (Ž 139,11.12). Pojmenoval světlo jako den a tmu jako noc. Jako Stvořitel má právo nazvat tyto časové úseky. Bůh vládne nad časem, není jím omezen. Čas je závislý na Bohu, ne Bůh na čase.
- 4) Časové úseky světla a tmy tvoří dohromady jeden den. O významu slova „den“ bylo v souvislosti se stvořením napsáno mnoho. Později se budeme tímto tématem podrobně zabývat, nyní si však můžeme všimnout jen toho, že první den se skládal ze světla a tmy – tedy stejně, jako je tomu v současnosti.
- 5) Světlo je jednou z charakteristik Boží přítomnosti. Můžeme předpokládat, že světlo existovalo už před stvořením světa, protože i Bůh existoval před stvořením. Slunce a hvězdy nejsou jediným zdrojem světla, o kterém se v Písmu hovoří. Bůh sám je označen jako zdroj světla (J 1,9; 1J 1,5; Zj 22,5). Při stvoření přinesl Bůh světlo na planetu, která předtím byla temná.
- 6) Každý zná souvislost mezi východem slunce a novým dnem. Proč je tedy ve zprávě o stvoření obsaženo zdánlivě nelogické tvrzení o tom, že den a noc existovaly před stvořením slunce? Souvisí zřejmě se záměrem, který Bůh zjevil prostřednictvím Mojžíše. Bůh je Stvořitel, je zdrojem všeho, co vzniklo – hmoty i času. To jsou informace, které není možné získat pozorováním přírody. Proto bychom neměli být překvapeni, že i dnes mnohé skutečnosti související se stvořením zůstávají záhadou.

Aplikace

Jak na tebe působí slova ze Ž 139 o tom, že před Bohem se nemůžeme nikam schovat? Je to pro tebe dobrá zpráva, která ti přináší pokoj? Nebo je to znepokojující informace? Cítíš se jako vězeň sledovaný „velkým bratrem“, nebo jako dítě chráněné milujícím rodičem? Proč? Co rozhoduje o tvých pocitech?

Stvoření nebe

“Bůh řekl: „Ať je uprostřed vod obloha, aby oddělovala vody od vod!“⁷Bůh učinil oblohu a oddělil vody pod oblohou od vod nad oblohou – a stalo se. ⁸Bůh nazval oblohu „nebe“ a byl večer a bylo ráno, den druhý. (Gn 1,6–8; B21)

Osobní studium

Bůh stvořil oblohu (klenbu – ČEP) a nazval ji nebem. Její funkcí bylo rozdělovat vody, které jsou dole, od vod, které jsou nahoře. Dnes bychom pravděpodobně hovořili o atmosféře, která je součástí našeho životního prostředí, a o prostoru nad atmosférou, kde se nachází slunce, měsíc a hvězdy. Zdá se, že atmosféra je součástí toho, co Bible nazývá jako „nebe“, jež bylo utvořeno druhý den. Atmosféra vytváří prostor pro pohyb vody. Ze zemského povrchu se voda vypařuje a vstupuje do atmosféry, kde se v oblacích může přemístit na jakékoliv místo na zemi. Potom se vrací na zem ve formě srážek.

Bůh dal obloze jméno, čímž opět zdůraznil svou svrchovanost nad tím, co stvořil. Tím, že Bůh pojmenovává to, co stvořil, představuje se jako suverénní vládce vesmíru. Prostor neomezuje Boží činnost, protože Bůh nad ním vládne. Podobně jako Bůh osvětlil svět při prvním dni stvoření, oblohu vytvořil před ukončením druhého dne.

O významu slova obloha (nebeská klenba, nebesa) se vedlo mnoho diskuzí. Hebrejské sloveso, které je pro slovo obloha použito, se také někdy užívá pro popis kusu kovu, který je vytepán do tenké desky. Kritici biblické zprávy o stvoření argumentovali, že starověcí Židé věřili v existenci jakési pevné vrstvy nad zemí – a protože tato vrstva neexistuje, biblický záznam je nevěrohodný. To je však velmi pochybný argument. Bible v Gn 1,6–8 jednoduše mluví o nebi nad námi, o atmosféře a vesmírném prostoru. U slova „obloha“ určuje kontext, o které části se hovoří. V Gn 1,20 (B21) je uvedeno: „nad zemí pod nebeskou oblohou ať létají ptáci“. V Gn 1,14 (B21) je napsáno: „ať jsou na nebeské obloze svítílny, aby oddělovaly den od noci“. V obou případech se mluví o obloze, jsou to však dvě odlišná místa. I my dnes běžně mluvíme o tom, že slunce svítí na obloze – a nikdo se nepozastavuje nad tím, že to není pravda.

Aplikace

Popis stvoření v sobě skrývá mnoho záhad. Ať už jsou jakékoliv, jedno je jisté – není žádný prostor pro náhodu. Vše, co Bůh stvořil, má svůj důvod existence, svůj cíl. Proč je to pro nás důležité (zejména v současnosti, kdy je většina lidí přesvědčena, že při vzniku světa a života na něm sehrávala hlavní úlohu náhoda)?

Prostor pro život

⁹I řekl Bůh: „Nahromadte se vody pod nebem na jedno místo a ukaž se souši!“ A stalo se tak. ¹⁰Souš nazval Bůh zemi a nahromaděné vody nazval moři. Viděl, že to je dobré. ¹¹Bůh také řekl: „Zazelenej se země zelení: bylinami, které se rozmnožují semeny, a ovocným stromovým rozmanitého druhu, které na zemi ponese plody se semeny!“ A stalo se tak. ¹²Země vydala zeleň: rozmanité druhy bylin, které se rozmnožují semeny, a rozmanité druhy stromů, které nese plody se semeny. Bůh viděl, že to je dobré. ¹³Byl večer a bylo jitro, den třetí. (Gn 1,9–13)

Osobní studium

Země byla nejprve pokryta vodou. Třetího dne Bůh změnil povrch země a utvořil životní prostor pro lidi, které měl v plánu stvořit později. Šlo o třetí dělení. První spočívalo v oddělení světla od tmy, druhé v oddělení vody pod oblohou a nad oblohou. Třetí pak v oddělení suché země od moří. Tímto Božím činem došlo k výrazné změně vzezření celé planety. Bůh opět vystupuje jako svrchovaný vládce. Při stvoření se děje vše podle jeho slova (a bez jeho slova nic není). Stvoření se podřizuje Božímu slovu. Bůh pojmenovává to, co vzniká. Suchá zem dostala jméno „země“ a nahromaděné vody pak „moře“. Bůh takto zdůrazňuje svou moc nad prostorem. Když si Bůh prohlížel, jak utvořil nebe a zemi, tak prohlásil, „že to je dobré“.

Třetí den stvoření však oddělením vody od souše nekončí. Tímto činem Bůh připravuje prostor pro další stvoření. Odehrává se totiž ještě jedna stvořitelská událost. Bůh dává pokyn a z půdy vyrůstají nejrozličnější rostliny – byliny a stromy. Text nemluví o tom, kolik různých rostlin Bůh stvořil. Říká však, že už od počátku existovalo mnoho druhů. Z toho, co dnes v přírodě můžeme pozorovat, je zřejmé, že musela existovat obrovská rozmanitost nejrozličnějších rostlinných forem. Písmo nezmiňuje žádného předchůdce, z kterého by byly stvořeny všechny ostatní rostliny, jak předpokládá evoluční teorie. Už od počátku existovalo mnoho druhů rostlin.

Aplikace

Představ si neuvěřitelnou rozmanitost ovoce, zeleniny a jiných rostlin, které se dají jíst. Je úžasné studovat, jak mohou jednotlivé druhy rostlin přinášet našemu tělu vitaminy a minerály, jak nám slouží jako zdroj energie a v případě nemoci mohou přinést úlevu nebo dokonce vyléčení. Zkus na to dnes myslet, když se zakousneš do jablka anebo si budeš loupat pomeranč.

Boží mocné slovo

Tak tomu bude s mým slovem, které vychází z mých úst: Nenavráti se ke mně s prázdnou, nýbrž vykoná, co chci, vykoná zdárně, k čemu jsem je poslal. (Iz 55,11)

³Především vám chci říci, že ke konci dnů přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, ⁴a budou se posmívat: „Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od počátku stvoření.“ ⁵Těm, kdo toto tvrdí, zůstává utajeno, že dávná nebesa i země byly vyvolány slovem Božím z vody a před vodou chráněny. (2Pt 3,3–5)

Osobní studium

Většina světových náboženství přináší svůj pohled na stvoření světa. Biblický záznam je však z mnoha důvodů jedinečný. Podle Písma Bůh tvořil z ničeho („ex nihilo“), mocí svého slova a bez jakéhokoliv konfliktu či odporu. Takový pohled na stvoření je odlišný od všech mimobiblických záznamů stvoření. Většina z nich přináší příběhy plné bojů a násilí. Například starověcí Babyloňané věřili, že prvotní bohové – Apsu a jeho manželka Tiamat – plodili další generace bohů, kteří se však snažili vzájemně zničit. Apsu byl posléze zabit a Tiamat se rozhodla bojovat sama. V boji byla nakonec rozřezána na dvě poloviny – z jedné vzniklo nebe a z druhé byla utvořena země.

I moderní věda přináší svůj populární příběh o stvoření (tzv. teistickou evoluci), který je plný násilí. V něm Bůh dobrovolně stvořil svět, ve kterém však nebylo dost přírodních zdrojů – proto vznikl zápas o přežití mezi organizmy. Výsledkem bylo, že slabší z nich byly likvidovány, kdežto silnější přeživaly. Po čase se utvářely stále složitější organizmy. Lidské bytosti i všechny ostatní organizmy mají podle této teorie společného předka.

„Bohové“ evoluční teorie (náhodné mutace a přirozený výběr) nejsou ti, které nám představuje Bible. Bůh, jehož zjevuje Písmo, je obránce slabších a štědrý Dárce. Smrt a utrpení nezpůsobil Bůh. Jsou přirozeným důsledkem vzpoury proti Boží vládě. „Bohové“ evoluční teorie používají při „tvoření“ soutěživost a ničení slabších silnějšími. Jsou proto odpovědní za smrt a utrpení, které k „tvoření“ používají.

Z uvedených důvodů není možné sladit biblickou zprávu o stvoření (Gn 1 a 2) s moderní teorií evoluce, která ve své podstatě odporuje biblickému popisu stvoření.

Aplikace

Věříme, že Bůh stvořil svět na úplně jiných základech, než je „zákon džungle“, kde vítězí ti nejsilnější, nejschopnější, nejšťastnější. Jak ve svém životě odrážíš tuto Boží charakteristiku? Jsi ty a tvůj sbor ochránci slabších, kteří nemají v životě tolik štěstí jako ostatní, nebo věnujete svou pozornost a zájem jen těm, kteří jsou schopní, oblíbení a úspěšní? Poděl se o své myšlenky s ostatními.

Podněty k zamyšlení

Přestože se o tom Bible nikde specificky nezmiňuje, existují biblické důvody pro to, abychom věřili, že vesmír existoval dlouho před stvořením života na zemi. (1) Text zaznamenaný v Jb 38,4–7 přináší biblické vyjádření o tom, že když Bůh tvořil svět, živé bytosti nad stvořením nadšeně plesaly. Z toho můžeme vyvodit, že ve vesmíru existovaly živé bytosti ještě před stvořením země. Zmínka o vesmíru, který pozoruje události na naší zemi (1K 4,9), se zřejmě vztahuje právě na tyto bytosti. (2) Had byl v zahradě Eden již před tím, než Adam a Eva zhřešili. Ve Zj 12,9 je had identifikován jako satan, který byl svržen z nebe. Ježíš popsal, že viděl, jak se to odehrálo (L 10,18). V Ez 28,14.15 je popsán cherub – ochránce, který byl nejdříve dokonalý, ale potom se vzbouřil. To naznačuje, že před satanovou vzpourou existoval čas, kdy satan také žil v nebi. Tyto texty předpokládají, že Adam a Eva nebyli první rozumné bytosti, jež byly stvořeny.

„Když vznikla země z rukou Stvořitele, byla neobyčejně sličná. Na jejím povrchu se střídaly hory, pahorky a roviny s nádhernými řekami a půvabnými jezery; pahorky a hory nebyly však příkré a strmé a netvořily tak strašné útesy a hrozné propasti, jako je tomu nyní; ostré hroty skalnatého obalu země byly skryty pod úrodnou půdou, z níž všude vyrůstala bujná zeleň. Nebylo hnusných močálů a holých pouští. Půvabné křoviny a nádherné květy potěšily oko, kamkoli pohlédlo. Pahorky byly porostlé stromy majestátnějšími, než jaké známe nyní. Vzduch byl čistý a zdravý, nezamořený otravnými výpary. Celkový obraz krajiny převyšoval krásou nejnádherněji založené parky. Zástupy andělů s rozkoší hleděly na scénérii a radovaly se z čarokrásného díla Božího.“ (PP 44; PP 21)

Otázky k rozhovoru

- 1. Vyjmenujte co nejvíce argumentů, které poukazují na to, že svět není dílem náhody, ale byl stvořen Bohem. Které důvody ukazují, že evoluční teorie nemůže být sladěna s biblickým záznamem stvoření?*
- 2. Ve zprávě o stvoření je mnoho věcí, kterým nerozumíme. Proč to není důvodem pro to, abychom odvrhli doslovný záznam toho, jak Bůh stvořil náš svět?*